

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỎ ĐỊA CHẤT
KHOA GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG
BỘ MÔN ĐƯỜNG LỐI QUÂN SỰ**

BÁO CÁO HỌC THUẬT

TÊN BÁO CÁO:

**MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG
HỌC TẬP VÀ RÈN LUYỆN TẠI CƠ SỞ LẠNG SƠN**

Người thực hiện: HOÀNG XUÂN TRƯỜNG

Hà Nội, 12/2019

1. LÝ DO CHỌN BÁO CÁO

Giáo dục quốc phòng (GDQP) toàn dân nói chung, Giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQP&AN) cho học sinh, sinh viên nói riêng là bộ phận của nền giáo dục quốc dân, là một nội dung cơ bản trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân là môn học chính khóa trong chương trình giáo dục, đào tạo từ trung học phổ thông đến đại học.

Mặt khác sinh viên ở các trường đại học, cao đẳng là một lực lượng hùng hậu, có sức khỏe, có trình độ học vấn, có tiềm năng sáng tạo, có khả năng tiếp cận và làm chủ khoa học kỹ thuật hiện đại, chủ nhân tương lai của đất nước. Bên cạnh đó, một bộ phận không nhỏ sinh viên đã và đang bị tác động to lớn bởi cơ chế thị trường, có những biểu hiện xuống cấp về lối sống, dễ bị kẻ xấu kích động, lôi kéo. Với mục tiêu giáo dục toàn diện về mọi mặt cho học sinh, sinh viên, GDQP&AN đã tạo những cơ hội thiết thực cho thế hệ trẻ tu dưỡng về phẩm chất đạo đức, rèn luyện và hoàn thiện bản thân thông qua các giờ học thực hành trên thao trường, cùng với đó, các giờ học lý luận trên giảng đường đã trang bị cho sinh viên những kiến thức cơ bản về quan điểm đường lối quân sự của Đảng, âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch cũng như công tác Quốc phòng trong giai đoạn hiện nay. Trải qua gần 2 năm thực hiện nhiệm vụ giảng dạy cho sinh viên Trường Đại học Mở - Địa chất môn học giáo dục quốc phòng và an ninh tại cơ sở Lạng Sơn, chúng ta đã gặt hái được khá nhiều thành quả đáng trân trọng. Nhìn chung, công tác GDQP&AN cho sinh viên tại cơ sở của Nhà trường đã được triển khai thực hiện thống nhất, đồng bộ và ngày càng đi vào nề nếp, chất lượng ngày được nâng cao; Nội dung, chương trình, giáo trình, tài liệu cơ sở vật chất ngày được quan tâm đầu tư, từng bước đáp ứng yêu cầu đào tạo. Tuy nhiên, trong quá trình thực hiện, vẫn còn một số hạn chế, bất cập nhất là việc quản lý, rèn luyện, duy trì chế độ đối với sinh viên có nội dung chưa đạt mục tiêu, yêu cầu đề ra: Vẫn còn có sinh viên vi phạm các chế độ như nội vụ vệ sinh, tác phong, phát ngôn. Đặc biệt vẫn còn có sinh viên vi phạm qui chế, qui định, nội qui của môn học như:

+ Ý thức trách nhiệm trong thực hiện các chế độ, nề nếp trong ngày trong tuần chưa thực sự tự giác, còn phải để cán bộ giảng viên làm công tác quản lý phải

đơn độc nhiều nhưng chuyển biến còn chậm;

+ Sức khỏe của sinh viên nhiều bạn còn hạn chế do chưa thường xuyên luyện tập gây nên những ảnh hưởng không nhỏ tới chất lượng học tập, rèn luyện của sinh viên từ đó dễ dẫn tới việc lo sợ và né tránh học - rèn tại Lạng Sơn;

+ Cơ sở vật chất phục vụ cho việc sinh hoạt tập trung còn nhiều khó khăn, thiếu thốn trong quá trình học tập tại đây. Do vậy một số sinh viên lợi dụng việc giảng viên tạo điều kiện cho ra ngoài để vệ sinh cá nhân từ đó đi lại lộn xộn gây khó khăn trong công tác quản lý duy trì kỷ luật ngoài doanh trại;

+ Chủ yếu sinh viên tham gia học tập dã ngoại tại Lạng Sơn là sinh viên khóa mới; tuổi đời còn rất trẻ nên suy nghĩ và hành động còn chưa thực sự chín chắn, mặt khác đây là lần đầu tiên các bạn sống xa gia đình, xa sự quản lý giám sát của gia đình và Nhà trường nên rất dễ nảy sinh quan điểm tự do tùy tiện, ý thức tổ chức kỷ luật hạn chế.

Vì vậy, tôi đề xuất nội dung học thuật "***Một số giải pháp nâng cao chất lượng học tập và rèn luyện tại cơ sở Lạng Sơn***" làm Báo cáo học thuật của Bộ môn năm học 2019 - 2020.

2. MỤC TIÊU NGHIÊN CỨU

Đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng học tập và rèn luyện cho sinh viên tại cơ sở Lạng Sơn, trên cơ sở đó giúp cho giảng viên truyền thụ được đầy đủ, sâu sắc hơn về nội dung chương trình môn học cũng như làm tốt công tác quản lý sinh viên khi học tập trung tại cơ sở ngoài trường.

3. ĐỐI TƯỢNG NGHIÊN CỨU

Giải pháp nâng cao ý thức tổ chức kỷ luật và ý thức học tập cho sinh viên khi học Giáo dục quốc phòng và an ninh tại cơ sở Lạng Sơn.

4. PHẠM VI NGHIÊN CỨU

- Giảng viên trong Khoa Giáo dục quốc phòng.
- Sinh viên K64 học giáo dục quốc phòng tập trung tại cơ sở Lạng Sơn.

5. NỘI DUNG

Chấp hành ý kiến chỉ đạo của Hội đồng giáo dục quốc phòng và an ninh Trung ương ngày 31 tháng 05 năm 2018 về việc tự chủ môn học giáo dục quốc phòng và an ninh; thực hiện ý kiến chỉ đạo của Đảng ủy, Ban giám hiệu Trường Đại học Mở - Địa chất về việc triển khai việc học tập tập trung môn học giáo dục quốc phòng và an ninh cho sinh viên khóa 64 tại cơ sở Lạng Sơn của Nhà trường. Do vậy, ngay sau khi có chủ trương, chỉ thị của Đảng ủy, Ban Giám hiệu nhà trường các phòng, khoa, ban chức năng trong Nhà trường đã khẩn trương nghiêm túc thực hiện theo đúng chức năng nhiệm vụ đảm nhiệm.

Tiếp tục xác định đây là nhiệm vụ rất khó khăn đối với Khoa Giáo dục quốc phòng nói riêng và với trường Đại học Mở - Địa chất nói chung bởi kinh nghiệm trong thực hiện nhiệm vụ này chúng ta chưa được nhiều. Cơ sở vật chất phục vụ cho quá trình học tập, sinh hoạt còn nhiều khó khăn thiếu thốn. Mặt khác, việc tổ chức học tập môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh cho sinh viên Khóa 64 năm nay được tổ chức theo chương trình mới của Bộ Giáo dục và đào tạo, nội dung kiến thức nhiều và có cả những nội dung mới. Với sự quan tâm chỉ đạo của cấp ủy, chỉ huy, sự nỗ lực của mọi cán bộ giảng viên, cán bộ công chức trong Khoa; sự quyết tâm vào cuộc của các phòng, khoa, ban chức năng của Nhà trường cũng như sự nỗ lực cố gắng của từng sinh viên. Tiếp nối những kinh nghiệm, những cách làm hay trong quá trình giảng dạy cho sinh viên khóa trước; nghiêm túc kiểm điểm rút kinh nghiệm và khắc phục những khó khăn, những khiếm khuyết còn tồn tại trong quá trình giảng dạy, quản lý sinh viên năm học trước. Từ thực trạng trên để làm tốt công tác giáo dục, quản lý, rèn luyện, duy trì chế độ đối với sinh viên trong điều kiện quản lý tập trung tại cơ sở Lạng Sơn theo tôi cần làm tốt một số giải pháp sau:

Thứ nhất: Phải xây dựng và thực hiện tốt kế hoạch giáo dục, rèn luyện, duy trì chế độ đối với sinh viên.

Muốn thực hiện thành công bất cứ nhiệm vụ gì, trước hết phải có kế hoạch. Việc quản lý, rèn luyện, duy trì chế độ đối với sinh viên tại cơ sở 119 Phai Vệ, phường Đông Kinh, T.P Lạng Sơn là một hoạt động phức tạp, liên quan đến nhiều lực lượng, nhiều nội dung.

Do vậy, để xây dựng kế hoạch giáo dục, rèn luyện, duy trì chế độ đối với sinh viên tại cơ sở Lạng Sơn các phòng, ban chức năng, Khoa GDQP phải quán triệt và nhận thức sâu sắc các chỉ thị, nghị quyết của cấp ủy các cấp, ý định của Nhà trường, xác định đúng mục tiêu, nội dung chấp hành chế độ, quy định; Phải trên cơ sở phân cấp quản lý, các chủ thể quản lý giáo dục để xây dựng kế hoạch chung tổng thể. Kế hoạch phải thể hiện được đặc điểm tình hình của địa bàn đóng quân, những thuận lợi, khó khăn (cả khách quan và chủ quan) tác động đến hoạt động quản lý chấp hành chế độ, quy định của sinh viên; Chất lượng các đối tượng sinh viên (có sự so sánh chất lượng sinh viên các khoa, các hệ đào tạo...); Thực trạng đội ngũ cán bộ quản lý của khoa, cơ sở vật chất đảm bảo cho hoạt động quản lý chấp hành chế độ, quy định của sinh viên. Từ đó, kế hoạch phải xác định được mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức quản lý thích hợp, có vậy mới nâng cao chất lượng chấp hành chế độ, quy định của sinh viên. Đội ngũ cán bộ giảng viên từng đợt đi cần phân công cụ thể cho từng cá nhân phụ trách từng nội dung giáo dục, từng hoạt động rèn luyện; quy định hiệp đồng, phối hợp giữa các lực lượng cùng tham gia; quy định thời gian kiểm tra, báo cáo theo phân cấp, nêu các biện pháp điều chỉnh. Tổ chức sơ, tổng kết đánh giá kết quả, rút kinh nghiệm kịp thời việc thực hiện kế hoạch quản lý chấp hành chế độ, quy định.

Thứ hai: Đổi mới nâng cao nội dung quản lý, rèn luyện, duy trì chế độ đối với sinh viên.

Nội dung quản lý, rèn luyện, duy trì chế độ đối với sinh viên tại cơ sở Lạng Sơn trước hết phải mang tính toàn diện. Quản lý sinh viên thực hiện các chế độ bao gồm: Chấp hành nghiêm pháp luật của nhà nước, các quy định quân đội; Các qui chế, qui định của nhà trường, mệnh lệnh của người chỉ huy và yêu cầu của giảng viên trong quá trình học tập và rèn luyện; Tác phong mang mặc, giao tiếp ứng xử như người quân nhân; Chấp hành chế độ sắp xếp nội vụ, vệ sinh doanh trại. Thực tiễn đã chứng minh, nhờ được trang bị những kiến thức về QP&AN, kết hợp với các hoạt động ở trung tâm đã giúp sinh viên có những thay đổi lớn kể cả về ý thức, nhận thức, nói năng cư xử cũng như giải quyết các công việc hàng ngày. Bởi, thông qua các hoạt động đã làm cho sinh viên nhận thức sâu sắc nhiệm vụ học tập,

rèn luyện của mình, nhất là sự cần thiết phải rèn luyện thói quen hành động có kỷ luật, ý thức tự giác chấp hành các chế độ, quy định phần đầu tự hoàn thiện mình trong học tập, rèn luyện tại cơ sở của Nhà trường cũng như trong cuộc sống sau này. Để quản lý, rèn luyện, duy trì chế độ đối với sinh viên tại cơ sở Lạng Sơn theo các hoạt động nền nếp chính quy, đòi hỏi các chủ thể quản lý giáo dục phải quán triệt và duy trì sinh viên thực hiện nghiêm các chế độ trong ngày, trong tuần; các chế độ, quy định của quân đội và đơn vị; Hướng dẫn sinh viên làm nhiệm vụ canh gác, trực ban, rèn luyện tác phong đi đứng, nói năng; Tinh thần đoàn kết, tương trợ giúp đỡ lẫn nhau; Tinh thần vượt khó không ngại khó khăn, gian khổ; tinh thần cảnh giác.... Phải thường xuyên kiểm tra, phát hiện và đấu tranh với những biểu hiện sai trái, tự do, tùy tiện của sinh viên. Phải đưa sinh viên vào các hoạt động thực tiễn. Đây là một nội dung quan trọng trực tiếp góp phần củng cố, nâng cao nhận thức, hình thành thói quen thực hiện chế độ đối với sinh viên khi học tập môn học này tại Lạng Sơn. Thực hiện giáo dục kết hợp với rèn luyện, lý luận gắn liền với thực tiễn, nhà trường gắn liền với xã hội, nhằm từng bước bồi dưỡng, nâng cao nhận thức cho sinh viên trong quá trình đào tạo.

Thứ ba: Đổi mới phương pháp quản lý, rèn luyện, chấp hành chế độ của sinh viên tại cơ sở Lạng Sơn.

Thành lập khung quản lý sinh viên có biên chế thành đại đội, trung đội, tiểu đội (trong đó, cán bộ trung đội, tiểu đội chủ yếu là sinh viên kiêm nhiệm). Vì vậy, quản lý, rèn luyện, duy trì chế độ đối với sinh viên cần phải phát huy tốt hệ thống đội ngũ cán bộ các cấp.

Tổ chức tốt các hoạt động nhằm tác động vào tình cảm, nhận thức, niềm tin giúp sinh viên biết phát huy những phẩm chất cần thiết, nhận thức trách nhiệm của bản thân đối với quá trình học tập, rèn luyện tại cơ sở, chủ động xây dựng kế hoạch và tự giác chấp hành chế độ, quy định. Đây là phương pháp ít tốn kém nhưng có tác động sâu sắc và bền vững. Đổi mới phương pháp này theo hướng nâng cao kiến thức, trình độ hiểu biết pháp luật, đặc biệt nghệ thuật trong việc nắm bắt tâm lý, tiến hành giáo dục cho đội ngũ cán bộ, giảng viên tại cơ sở của Nhà trường. Đồng thời xây dựng niềm tin, thái độ, trách nhiệm tình cảm cho đội ngũ cán bộ, giảng

viên đối với công tác giáo dục, rèn luyện kỷ luật của sinh viên. Đây chính là nội dung tiên quyết bảo đảm việc quản lý, rèn luyện, duy trì chế độ đối với sinh viên tại cơ sở Lạng Sơn đạt hiệu quả cao.

Đẩy mạnh các biện pháp cụ thể để từ đó tác động vào tình cảm, ý chí nhằm động viên, khích lệ, thúc đẩy những mặt tích cực hoặc hạn chế những biểu hiện tiêu cực trong quá trình quản lý, rèn luyện, duy trì chế độ đối với sinh viên tại cơ sở. Trong đó, thi đua chấp hành chế độ, quy định được coi là biện pháp kích thích sự khăng định của mỗi sinh viên, thúc đẩy họ hăng hái vươn lên, lôi cuốn những sinh viên khác cùng chấp hành tốt chế độ, quy định, góp phần xây dựng nền nếp chính quy tại cơ sở ngoài trường.

Không ngừng đổi mới, cải tiến các phương pháp tác động trực tiếp của chủ thể quản lý lên các đối tượng quản lý bằng các mệnh lệnh hành chính. Đổi mới phương pháp này phải được tiến hành theo hướng vận dụng đúng những quy định của điều lệnh, việc ban hành mệnh lệnh phải dứt khoát. Kết hợp giữa việc ban hành các văn bản, quy chế, quy định với lời nói, mệnh lệnh trực tiếp. Phải có tính nghệ thuật trong sử dụng phương pháp, đưa ra mệnh lệnh phải đúng nơi, đúng chỗ và đúng lúc, tránh gây tâm lý không tốt cho sinh viên.

Thứ tư: Chủ động kết hợp các hoạt động ngoại khóa để quản lý, rèn luyện, duy trì chế độ đối với sinh viên.

Làm sao để môn GDQP&AN không trở nên khô khan trong suy nghĩ, ý thức của sinh viên? Làm sao để các bài học không bị “đóng khung” trong bốn bức tường của giảng đường hay chỉ là những động tác, thao tác đơn điệu trên các thao trường, bãi tập? Đó là những câu hỏi không dễ trả lời nhưng không thể không tìm ra giải pháp thiết thực hơn để tạo niềm say mê, hứng thú cho sinh viên khi học tập môn học này.

Đối với sinh viên khi tham gia học tập, rèn luyện tại cơ sở Lạng Sơn, hầu hết thời gian này các bạn sinh viên quần quanh với giảng đường, thao trường, bãi tập và sinh hoạt, ăn ở tập trung theo các chế độ chính quy như đơn vị quân đội, nên ít nhiều sinh viên cũng có lúc khó tránh khỏi áp lực tâm lý học tập nặng nề. Trên cơ sở chương trình, nội dung quy định, mỗi đợt học cần nghiên cứu đưa vào hoạt

động ngoại khóa những nội dung phù hợp; kết hợp chặt chẽ giữa nội dung hoạt động ngoại khóa với nội dung chính khóa để mở rộng kiến thức và giúp sinh viên phát huy năng lực thực hành, vận dụng kiến thức đã học vào thực tiễn.

Hoạt động ngoại khóa của các nhóm phải bảo đảm phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý, lứa tuổi, tạo được sự cuốn hút, phát huy được sở trường của sinh viên; đồng thời, tận dụng triệt để, hiệu quả hệ thống cơ sở vật chất, phương tiện của Nhà trường và khai thác các tiềm năng tự nhiên của địa phương. Xuất phát từ yêu cầu, nhiệm vụ và tình hình thực tế, hoạt động ngoại khóa của các nhóm thường tập trung vào các hoạt động: văn hoá – văn nghệ, thể dục - thể thao, các trò chơi quân sự, tổ chức nói chuyện chuyên đề, tham quan các đơn vị quân đội, các viện bảo tàng, di tích lịch sử và tổ chức các hoạt động xã hội cho sinh viên (dân vận, tuyên truyền, hiến máu nhân đạo, an toàn giao thông, phòng chống các tệ nạn xã hội...). Thực tiễn cho thấy, mỗi hình thức hoạt động ngoại khóa đều có mục đích, yêu cầu riêng; do đó, người tổ chức phải thường xuyên quan tâm, nghiên cứu các hình thức hoạt động sao cho phù hợp với mục tiêu, đối tượng, thời gian, cơ sở vật chất, nguồn kinh phí, môi trường sư phạm và con người hiện có. Đồng thời, công tác chuẩn bị phải chu đáo, khoa học và hợp lý từ xây dựng kế hoạch, tổ chức thực hiện cho đến việc sơ kết, rút kinh nghiệm. Quá trình tiến hành phải tạo thành guồng máy hoạt động nhịp nhàng theo kế hoạch, chương trình, nội dung hoạt động cụ thể; cần phân công người phụ trách và có sự phối hợp chặt chẽ giữa các tổ chức, đoàn thể trong và ngoài cơ sở. Ngoài ra, giảng viên trực tiếp quản lý cần khuyến khích, tạo điều kiện để các lớp tự tổ chức hoạt động ngoại khóa trong các ngày nghỉ, giờ nghỉ của sinh viên, với các hoạt động: tổ chức thi thuyết trình theo chủ đề, nói chuyện chuyên đề, thi vấn đáp về các kiến thức khoa học quân sự; giờ sinh hoạt 10 - 15 phút đầu các buổi học, tổ chức cho sinh viên truy bài, sinh hoạt tập thể, trao đổi hoặc tranh luận các vấn đề khoa học.

Ý NGHĨA THỰC TIỄN

Môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh trong các trường học đại học, cao đẳng là môn học góp phần nuôi dưỡng tinh thần yêu nước, trách nhiệm và bổn phận công dân đối với Tổ quốc cho sinh viên. Để sinh viên chú trọng môn học này, trước hết cần giáo dục, nâng cao nhận thức cho các em về ý thức chủ quyền quốc gia, lợi ích dân tộc, tinh thần gắn bó với quê hương, cội nguồn. Để sinh viên yêu thích môn học này, cần nghiên cứu thay đổi phương pháp dạy học cho sinh động, hấp dẫn hơn. Muốn vậy, ngoài nội dung chương trình đào tạo đã được xác lập, các cơ sở giáo dục đại học, các Khoa, các Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh cần tổ chức các hoạt động thực tiễn để rèn luyện thêm những kỹ năng sống cho sinh viên, giúp các em có những cơ hội trải nghiệm để tích lũy kinh nghiệm sống tốt hơn. Bên cạnh đó, cần có sự gắn kết môn học này với nhiều môn khác như: Lịch sử, Giáo dục Lý luận chính trị... và lồng ghép vào nội dung sinh hoạt cùng các hoạt động phong trào của đoàn thanh niên, hội sinh viên để thông qua đó sinh viên sẽ hứng thú, yêu thích môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh.

Thông qua học thuật tác giả mong muốn bổ sung thêm cho các giảng viên những kinh nghiệm, những giải pháp, biện pháp hay thiết thực đưa vào thực tiễn giảng dạy cho sinh viên các khóa tiếp theo tại cơ sở của Nhà trường ở Lạng Sơn bảo đảm hiệu quả, thiết thực từ đó nâng cao chất lượng học tập và tạo hứng khởi cho sinh viên khi tham gia học tập môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh.

NGƯỜI BÁO CÁO

Hoàng Xuân Trường